

R M K L

1692

The image shows the front cover of an old book. The cover is decorated with a marbled paper pattern in shades of dark brown, black, and gold. The pattern consists of swirling, organic shapes and numerous small, dark spots. In the upper left corner, there is a small, rectangular, light-colored label with a thin black border. The label contains the text 'R M K L' on the top line and '1692' on the bottom line, both in a simple, black, sans-serif font. The book's spine is visible on the left edge, showing a plain, dark brown material.

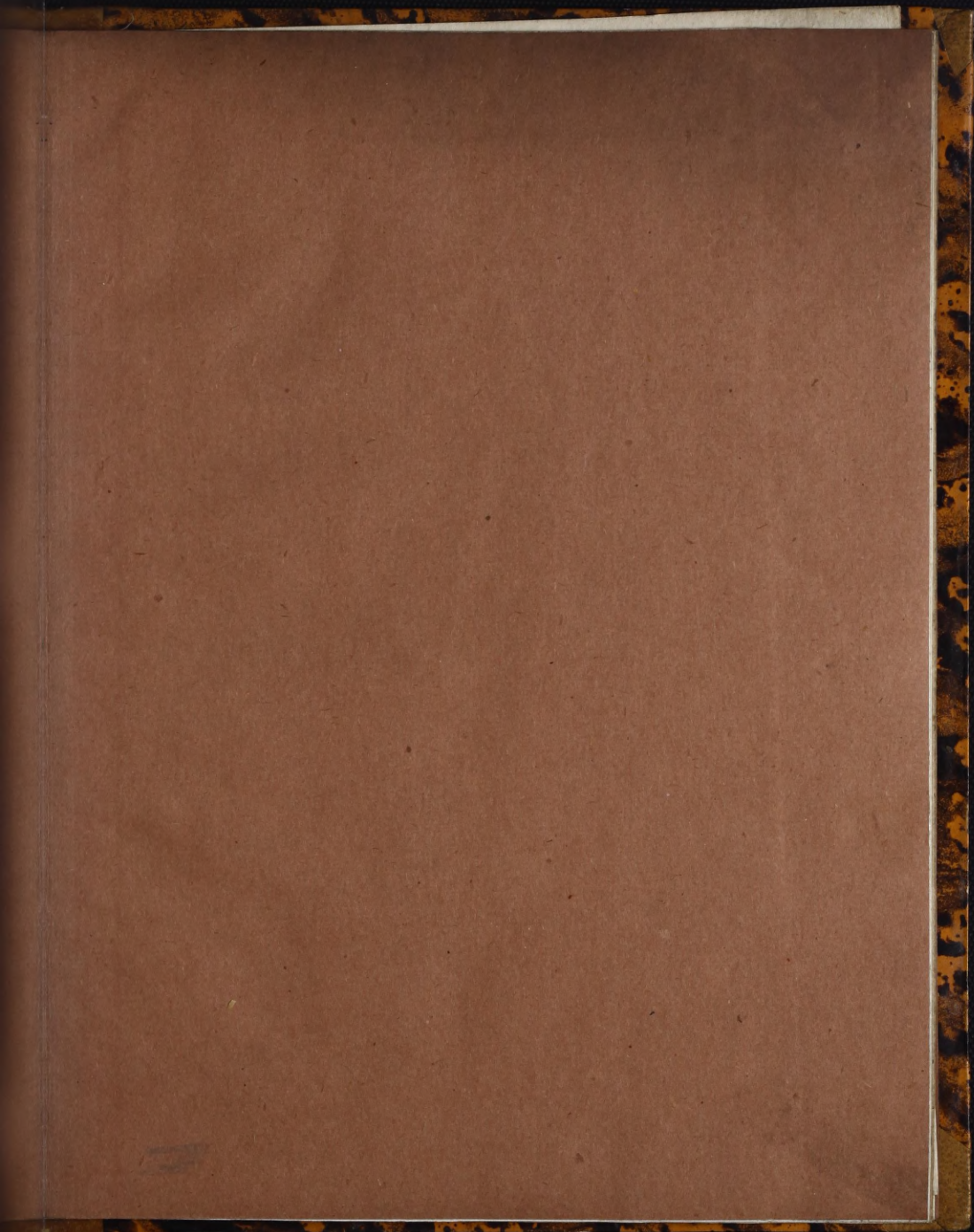
Thunberg. o. f.

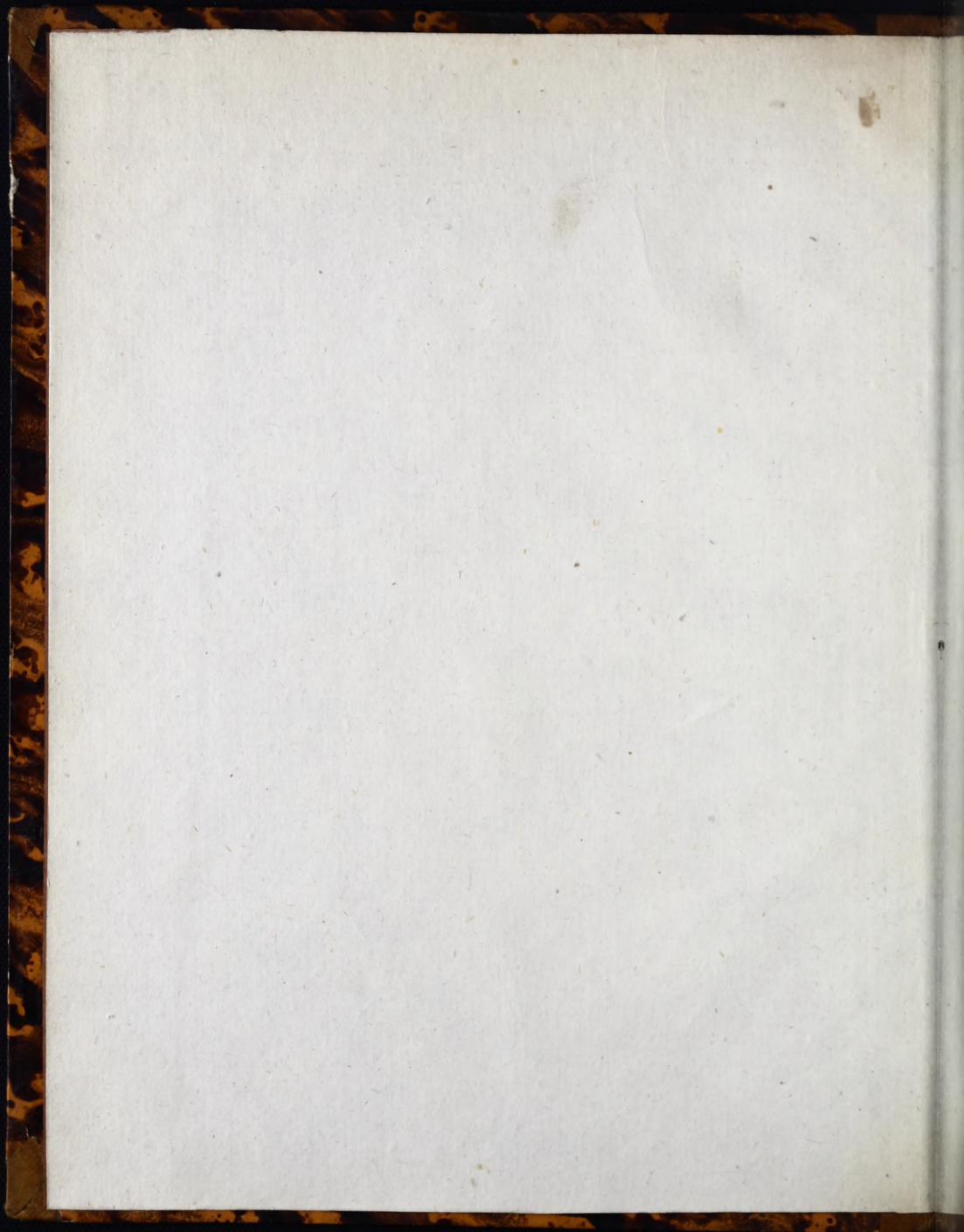
847.

2nd KI.

1692

N. field (teljes)

1692

307

Jó tselekedetekre való
S E R K E N G E T É S,
és
a' munkás Szeretetre való
I N T É S.

Mellyet

a' bóldog eml. Néhai NEMZETES

SZENT-JÓBI GYÖRGY Uram,

A' Nemes Kolosvár városának egyik érde-
mes *Exactorának, &c.* meg-hidegedett Teste felett tött
az Istennek becédeből, Istennek ditsőségre, jó Fau-
torának érdemlett betsületire, és közönséges épületre,
a' Éomorú 1704. éftendőben, Sz. Jakab havának 14-dik
napján, Kolosváratt a' Meghóltak Híd-útfai házánál

S O O S F E R E N C Z,

a' K. R. E. egyik Prédikátora.

*Es keresztényi igaz hitiről való vallás-tételének bizonyosságára,
másoknak is abban való meg-erősítettésekre, maga költségével
ki-nyomtatott, a' Meghóltak egy jó-akarója,*

Sz. N. S. A' K. R. C. E. P.

K O L O S V Á R A T T,
Nyomtatta TELEGGI PAPA SAMUEL, 1704. éft.

Sz. Máté Évang. 5: Réf: 16. 7.

Ugy fénljék a' ti világosságtok az emberek előtt, hogy lássák a'
ti tselekedeteiteket, és dicsőítsék a' ti mennyei Atyátokat.

Bernardus Doctor, de Gratia & Lib. Arbit.

A' Jó tselekedeteket nevezi: a' reménségnek veteményes ker-
tének, a' feretnek tüzének, a' titkos el-választásnak
jelének, a' következő boldogságnak czímerének, a' fentek
orfgáglásának úttjának, de nem az orfgáglásnak okának.

FEL-VÖTT LECZKE:

Sidókhöz írt Lev. 6. RÉF: 9, 10, verseiben. *Dereménlünk ti felölletek, ferelmesm, ezeknél jobbakat, és az idvességhez közelebb valókat, ha így szólunk-is: Mert nem hamis az Isten, hogy el-felejtkezzék a' ti tselekedetetekről, és a' ti farattságos ferelmetekről, melyet mutattatok az ő nevéhez, hogy szolgáltatok és szolgáltok a' Szenteknek.*

Meg-kell állani annak az igazságnak, meg-is áll, hogy semminémü teremtettt állat el nem fakasíthat minket, és minden hívet, az Istennek feretettitől: Róm. 8: 39. Hogy a' Christus kezéből és az ő Atya kezéből senki az ő juhait, avagy híveit, ki nem ragadgya, Ján. 10: 28, 29. hogy, valakit az Atya a' Christusnak adott, ő hozzá mégyen, Ján. 6: 37. és ott léfjen a' hol a' Christus vagyon, Ján. 17: 24. A' Christus a' mit vérén meg-váltott, a' mit maga örökségévé tött, és a' minn ötet az Isten örökösse törtte, azt el nem vesztegeti, magától el nem idegeníti, el-idegenedni soha örök-ké nem engedi. Egy szóval: meg-kell annak az igazságnak állani, hogy az igaz hívei a' Christusnak a' kegyelemből soha ki nem esnek.

Melly igazságnak hitelére kézebbek vólnának az emberek sokkal inkább annál, a' mint éoktak lenni közönségesen, és nem éorúlt vólna tsak egyedül a' *Reformata* Vallásnak kebelében, ha a' többi között, ilyen két akadály nem tartoztatná az embereknek elméjeket. *Elsőben:* A' Szabad-akaratnak dolga: mert úgy látzik, hogy a' ki hízen a' Christusban, éabadoson hízen; a' ki nem hízen, éabadoson nem hízen; a' meddig akar, addig hízen; ha nem akar, fel-ád a' hiten. Ha akarja valaki a' Christust követni, követi; ha akarja, oda hadgya. De itt éükséges dolog, vegye jó rendbe ember a' maga gondolkozását, könnyü el-igazodni a' dolognak. Értsd-meg azért itt ezeket: (1) A' Parantsolatra nézve, mellyel az Isten parantsolja, hogy az ő Fiában hidgyünk, nem éabad az ember azzal hogy ne hidgyen a' Christusban; ez, az ember akarattyára nem bizattott; tartozik hinni lelke vékedelme alatt. (2) Az ő munkájában és tselekedetinek gyakorlásában éabad az Akarat; az-az, azt a' ki

hiſzen, ſenki nem erőlteti arra, hogy hidgyen; a' ki nem hiſzen, és egyéb vétkeket tſelekezik-is, ſzabadoson tſelekezik, a' bűnnek ſzeretetiből vétkezik: hanemha azt mondod kételenségnek, hogy a' bűnös emberhez ugyan *hozzáragadott a' bűn*, Róm. 7: 21. és olyan *törvény vagyon az ő tagjaiban*, melly *ötet rabúl adja a' bűnnek törvényének*, 1. 23. Azért, hogy a' hívő embernek akarattya ſemmi kényszerítést ne érzene, hanem hogy hívéen-is ſzabad lenne, (3) olyan útat vött-fel Iſten az hitnek ſzerzésében, a' melly nem hogy rabbá tenné az embernek akarattját, ſőt ſzabadgyabbá. Ugyan-is az Iſten az ő beſzédét prédikáltattya, velünk az ő akarattját meg-érteti, a' Chriſtust és annak igafságát velünk meg-eſmérteti, meg-ſzereteti, és így az akaratot jól *informálván* és meg-tanítván az hiedelemre hajttya: és mikoron Szent Lelke által akaratunkat hathatofon illeti-is, és mintegy mikor a' mi *ſzívünket meg-nyitja is*, akkoron-is nem ronttya-el az akaratot bennünk; ſőt annak ſzabadságát, erejét és gyorsaságát neveli, öregbíti: mert mennél hathatósabban munkálkodgya, mennél inkább akarja a' lélek, hogy a' Chriſtusban hidgyünk, annál inkább hiűünk. De itt már jegyezd-meg (4) mikor már annyira vitte Iſten az hitben az akaratot, ſzabados-é még-is az akarat, hogy ne hidgyen? fel-adhat é az hiten? Vagyon-é hatalmában még-is, hogy ne hidgyen? Itt már bizonyára úgy meg-vagyon határoztatva az akaratnak dolga, a' maga természetitől-is, hogy ő mikor meg-értette a' jót, nem lehet hogy azt ne kívánnya, és a' meg értett igafságot ne ſzeresse, ne köveſſe. De ha azt mondanád: itt-is lehet ſzabadsága az akaratnak; mert ha valaki meg-vakmerőíti magát, a' meg-eſmért igafságot-is meg-vetheti, és a' jót-is meg-utálhattya. Te tudd-meg, hogy én azt-is meg-engedem, hogy olyan vakmerő Lélek találtathatik; de az már nem ſzabadság, hanem maga ellen az akarat és a' lelki-eſméretnek világa ellen a' vakmerőségnek ſzolgálattya, és a' jót mindenkoron ſzerető és kívánó akarat ellen való küzködés. Külső dolgoknak-is haſonlatofságából könnyű azt meg-érteni: Mikoron te elődbe tétetted két arany pénz, látod egyik jó, a' másik hamifſan költ, és ſemmire kellő; nintsen már ott a' te akaratodnak ſzabadsága; és ſe magad, ſe e' világ reá nem vihetné arra akaratodat, hogy a' jó pénzt ne ſzeresſed, hanem a' roſſzat és a' ſemmire kellőt. Meg-lehet, hogy vakmerőſégből nem válaſztod a' jót; de ott már nem ſzabad vagy, hanem a' vakmerőſégnek rabja, és az a' tſelekedet az akaratot akarná ki-űtni az ő rendiből, melly-

mellynek akkor-is ellene van az akarat. *Voluntatis enim est amare ac eligere bonum; odisse malum quia malum.* Annakfelette (5) a' mi nagyobb és kiváltképen való: miért őrzi Isten az embert, mint egy erős *praesidium* által, a' maga ereje által az hitben az idveffégre? 1Pet. 1: 5. Mire való az Isten szeretetinek kötele, az erős kegyelem, a' mellyel ugyan vonnya magához az Isten az embert? Ján. 6: 44. Mire való az Isten akarattya, mellyel akarja, hogy valakia' Christusnak adatott, el-ne vessen abban semmi és senki? Ján. 6: 39. Mire való a' Christusimádkozása, hogy a' hívő embernek hiti el-ne fogyatkozzék? Luk. 22: 32. Avagy ezek meg-engedik é, hogy az igazán hívő ember oda hadgya az hitet, és el-éakadgyon attól? Lehet-e annak nem hinni, a' kinek adatott hogy hidgyen? és lehet-e annak el-éakadni az hittől és az Istennek kegyelmétől, a' kiért imádkozik a' Christus, hogy hiti el-ne fogyatkozzék? Semmiképen nem. Nem igaz azért az, hogy az igazán hívő ember avagy akarhassa hogy fel-hadgyon az hiten, avagy annál inkább, hogy valaha azon fel-hadgyon. Az hitről nem állunk, a' mellynek nintsen gyökere.

Másodszor, ez-is egy akadály az emberek elméjekben, hogy arra példákat láttatnak találni: A' Christust foka el-hadgyák vala, a' kik előzőt ötet követték. Judás el-éakada a' Christustól. Himéneus és Alexánder az hitet meg-vetették, 1Tim. 1: 19, 20, 7-seiben. A' kezünk alatt lévő Réfben-is az Apostol azt a' tudományt láttatik tanítani, hogy az igazán hívő ember-is el-éakadhat a' kegyelemtől: Mert azt taníttya, hogy a' ki egyfer meg-világosított-is, a' ki meg-köszölte-is a' mennyei ajándékot, réfese lött-is a' Szent Léleknek, meg-köszölte az Istennek jó befédét, és a' jövőendő világnak erejét, el-esbetik, és a' meg-térés által többé soha meg-nem újítatik: Sid. 6: 4, 5, 6. Felelet: Valaki az hittől el-éakad, abból tetűzik-meg, hogy nem volt igaz idvezülendő hiti. Vagyon ideig való hit, és a' mellynek nintsen jó fundámentoma. Júdásnak sem volt igaz hiti, és soha nem-is volt abba a' kegyelembe állittatva, mellyben állanak az hívek. Himéneus és Alexánder az hitre még nem jutottak volt; mert az hit körül fenvedtenek hajó-törést: mint a' ki a' viznek partyára érkezik, hajója ott törik-el, az még nem volt a' viznek nyugtató partyán, hanem tsak körülörte: ezek-is nem az hitben fenvedtenek hajó-törést, hanem az hit körül. A' kikről pedig a' mi Apostolunk áll, azok-is nem vóltanak soha jó föld; hanem meg-vettetett és meg-átkoztatott föld, a' kik az Isten kegyelmének gyakorta rájok

Éálló záporát bé-nem vöttek, avagy csak házfontanul vöttek. Mint a' rof földet fok eső érheti, még sem gyümölszözik : így a' hitetlen embert-is fok kegyelme érheti az Istennek, még-is el-vész. Az igaz hívő ember el-nem veszhet. De a' hipókrita könnyen ki-töröltetik. Minekokáért az Apostol-is jobb reménsséggel vagyon az hívek felől : *reménlünk ti felölletek jobbakat, és az idvességhez közelebb valókat.*

Summáson, vagyon itt, a' kerefityén Sidók idvességes állapotok felől való jó reménsege az Apostolnak, annak a' reménsegnak mind bizonyos jeleivel, mind annak fundámentomával edgyütt.

Itt ilyen három Kérdéseket igazítsunk-el, és azokban foglaljuk egész magyarázattyát az igéknek. *Elsőben*: A' hívő és kerefityén Sidók eleibe, a' kiknek idvességek felől jó reménsege vagyon az Apostolnak, mi szükség volt az hittül éakadtaknak példáját tenni? Mi házna, és mitsoda helye vagyon annak itt, ha az hívek az Isten kegyelméből ki nem esnek és eshetnek? *Felelet*: Az hittül éakadtaknak példájokat és vezedelmes állapotokat nem azért tézi elejekbe, mintha attól tartana az Apostol, hogy a' ki igazán hiszen, a' kegyelemből ki-eshetnek, és az hittül el-éakadhatna; mert azt mondgya, hogy a' kerefityén hívő Sidók felől jobbakat reméni, még pedig az ő reménsegeének az Isten igazságát vézi-fel fundámentomául: hanem, (1) Hogy nagyobb Isteni felelmet, az idvesség munkájához nagyobb éorgalmatosságot, vigyázást éerezzen benne, hogy a' testi bátorságnak ne légyen semmi helye közöttök. A' jól el-kéfitterett hadi sereg ámbár bizonyoson remélhesse-is következő győzedelmit, még-is vigyáz: és ha valamelly vigyázatlan, vigyázatlanságában meg-éégyenült seregnek vezedelmet forgatnám előtte, mit ártanék véle? Avagy nem éorgalmatosabban vigyázna-é? Ha a' vízben hóltnak példáját, a' vizen által menni akaróknak elejekbe tézem, avagy következik-é belölle, hogy a' ki jól vigyáz magára a' vizen, az-is a' vízbe halástól féljen? Avagy nem interik-é inkább meg az ilyen példával, hogy jobban vigyázzon? Az Apostol önön maga ki-jelenti, mi légyen az ő czélja, az hittül éakadtaknak vezedelmes példájoknak elő adásában, a' Leczke után való versben: *Kivánnjuk pediglen, hogy köz-zületek minden, éorgalmatosságot, nagy igyekezetet mutasson mind végig, a' reménsegnak bizonyos voltáig*: Hogy a' Szentek (nem úgy mint a' hipókriták, és a' kik csak külsőképen vöttek az Istennek néminémü ajándékot:) mind végiglen állhatatosok le-

fok legyenek. (2) Hogy jól meg-értvén a' Szentek, mire botsáttya igaz ítéletiből Isten az ő ajándékot meg-nem betsüllő embereket, ök az Istent annál inkább érezték, és hálá-adással magasztalják az öket éterő Istent. Az Apostol együtt abból, hogy az Isten némelly emberekre a' *tévelyésnek erejét botsáttya, hogy hidgyenek az hazugságnak, hanem hittenek az igazságnak*, azt hozza-ki; hogy a' Szentek tartoznak hálákat adni mindenkoron az Istennek, hogy Isten öket válaftotta öröktől fogva az idvességre, a' Szent Léleknek meg-fentelésében és az igazságnak hitiben: 2 Tess. 2: 11, 12, 13.

Másodszor, az a' Kérdés: Mitsoda jelekből vötte az hívő Sidóknak idvességes állapottyok felöl való reménséget az Apostol? *Felek: A' tselekedetekből és a' fárattságos éteretéből.* Az holott lássunk ilyen két dolgokat: Mitsoda tselekedetek ezek, és mitsoda a' fárattságos éteret? A' mi az elsőt illeti: A' tselekedet, a' melly Isten előtt kedves, és mellyről igazsága éterint el-nem felejtkezhetik, hitből éarmazott tselekedet. *Mert a' mi hitből nintsen, bün az,* Róm. 14: 23. Mitsoda hitből? A' mellyel hízzük, hogy a' Christuson kívül gyümölsöt nem teremhetünk, és ő nála nélkül semmit nem tselekedhetünk, Ján. 15: 4, 5. A' mellyel hízzük, hogy minden jó tselekedetinknek jutalmát a' Christus által nyerjük és vesszük: Mert valamiképen hogy tsak azt adgya-meg minékünk az Atya, a' mit az ő Fiának nevében kérünk, Ján. 16: 23. úgy tsak annak a' tselekedetnek várhattyuk jutalmát, a' mellyet a' Christusnak Lelke által vízzünk véghez, és az ő nevében tselekezünk. A' ki pohár vizet ad a' Próféának az én nevében, nem vesszi-el jutalmát.

A' mi a' második dolgot illeti, a' *munkás éteretet*, tudni illik. Munkás avagy fárattságos éteretnek azt mondhatni, (1) A' melly nem áll tsak a' *befédben és nyelvben*; hanem a' *tselekedetben és valóságban*, 1 Ján. 3: 13. melly befédben és szóban álló éteretet így adott elő a' ént Jakab Apostol, 2. Rék. 15, 16, 17. feiben. Hogy az ember meg-élméri az ő atyafiának mezítelenségét, ékölködésér; annak ruha kellene, eledel kellene: a' mint az emberek éoktanak éóllani, Jaj ki rongyos! jaj ki nyomorúlt! jaj ki éhező 's éegény! azonban nem ad azt önéki, a' mi az ő testének táplálására éükséges volna. (2) A' melly éteretettel fok türés és éenvedés vagyon özeve körtetve. Azt jelenti a' Görög ige a' *κόπω*. Nem ajándékon esik, hogy úgy éóljak, az Istennek és felebarátunknak étereteti; fokat kell tünni éenvedni a' mi felebarátunk étereteti mellett: az honnan az Apostol-

Álló záporát bé-nem vöttek, avagy csak házfentalanúl vöttek. Mint a' rof földet sok eső érheti, még sem gyümölszözik: így a' hitetlen embert-is sok kegyelme érheti az Istennek, még-is el-vész. Az igaz hívő ember el-nem vészhet. De a' hipókrita könnyen ki-töröl-tetik. Minekokáért az Apostol-is jobb reménsséggel vagyon az hívek felől: *reménlünk ti felölletek jobbakat, és az idvességhez közelebb valókat.*

Summáson, vagyon itt, a' kerefityén Sidók idvességes állapotok felől való jó reménssége az Apostolnak, annak a' reménsségnek mind bizonyos jeleivel, mind annak fundámentomával edgyütr.

Itt ilyen három Kérdéseket igazítsunk-el, és azokban foglaljuk egész magyarázattyát az igéknek. *Elsőben:* A' hívő és kerefityén Sidók eleibe, a' kiknek idvességek felől jó reménssége vagyon az Apostolnak, mi szükség volt az hittül éakadtaknak példáját tenni? Mi házna, és mitsoda helye vagyon annak itt, ha az hívek az Isten kegyelméből ki nem esnek és eshetnek? *Felelet:* Az hittül el-éakadtaknak példajokat és vézedelmes állapottyokat nem azért tézi elejébe, mintha attól tartana az Apostol, hogy a' ki igazán hiszen, a' kegyelemből ki-eshetnek, és az hittül el-éakadhatna; mert azt mondgya, hogy a' kerefityén hívő Sidók felől jobbakat reméni, még pedig az ő reménsségének az Isten igazságát vézi-fel fundámentomául: hanem, (1) Hogy nagyobb Isteni felelmet, az idvesség munkájához nagyobb éorgalmatoságot, vigyázást éerezzen benne, hogy a' testi bátorságnak ne légyen semmi helye közöttök. A' jól el-készítettett hadi léreg ámbár bizonyoson remélheffe-is következő győzedelmit, még-is vigyáz: és ha valamelly vigyázatlan, vigyázatlanságában meg-égyenült seregnek vézedelmét forgatnám előtte, mit ártanék véle? Avagy nem éorgalmatosabban vigyázna-é? Ha a' vizben hóltnak példáját, a' vizen által menni akaróknak elejébe tésem, avagy következik-é belölle, hogy a' ki jól vigyáz magára a' vizen, az-is a' vízbe halástól féljen? Avagy nem interik-é inkább meg az ilyen példával, hogy jobban vigyázzon? Az Apostol ön-nön maga ki-jelenti, mi légyen az ő czélja, az hittül éakadtaknak vézedelmes példájoknak elő adásában, a' Leczke után való versben: *Kivánnjuk pediglen, hogy közzületek minden, éorgalmatoságot, nagy igyekezetet mutasson mind végig, a' reménsségnek bizonyos voltáig:* Hogy a' Szentek (nem úgy mint a' hipókriták, és a' kik csak külsőképen vöttek az Istennek néminémü ajándékot:) mind végiglen állhatatosok le-

sok legyenek. (2) Hogy jól meg-értvén a' Szentek, mire botsáttya igaz ítéletiből Isten az ő ajándékot meg-nem betsüllő embereket, ők az Istent annál inkább érezték, és hálá-adással magasztalják az őket éterítő Istent. Az Apostol együtt abból, hogy az Isten némelly emberekre a' *tévelyésnek erejét botsáttya, hogy higgyenek az hazugságnak, ha nem hittenek az igazságnak*, azt hozza-ki; hogy a' Szentek tartoznak hálákat adni mindenkoron az Istennek, hogy Isten őket válaftotta öröktől fogva az idveiségre, a' Szent Léleknek meg-fentelésében és az igazságnak hitiben: 2 Tess. 2: 11, 12, 13.

Másodszor, az a' Kérdés: Mitsoda jelekből vötte az hívő Sídóknak idveiséges állapottyok felől való reménséget az Apostol? Felek: A' tselekedetéből és a' fárattságos éteretéből. Az holott lássunk ilyen két dolgokat: Mitsoda tselekedetek ezek, és mitsoda a' fárattságos éteret? A' mi az elsőt illeti: A' tselekedet, a' melly Isten előtt kedves, és mellyről igazsága éterint el-nem felejtkezhetik, hitből éarmazott tselekedet. Mert a' mi hitből nintsen, bűn az, Róm. 14: 23. Mitsoda hitből? A' mellyel hízzük, hogy a' Christuson kívül gyümölsöt nem teremhetünk, és ő nála nélkül semmit nem tselekedhetünk, Ján. 15: 4, 5. A' mellyel hízzük, hogy minden jó tselekedetünknek jutalmát a' Christus által nyerjük és vesszük: Mert valamiképen hogy csak azt adgya-meg minékünk az Atya, a' mit az ő Fiának nevében kérünk, Ján. 16: 23. úgy csak annak a' tselekedetnek várhatyuk jutalmát, a' mellyet a' Christusnak Lelke által vesszünk véghez, és az ő nevében tselekezzünk. A' ki pohár vizet ad a' Prófétának az én nevemben, nem vesszi-el jutalmát.

A' mi a' második dolgot illeti, a' munkás éteretet, tudni illik. Munkás avagy fárattságos éteretnek azt mondhatni, (1) A' melly nem áll csak a' befédben és nyelvben; hanem a' tselekedetben és való-ságban, 1 Ján. 3: 13. melly befédben és szóban álló éteretet így adott elő a' ént Jakab Apostol, 2. Rék. 15, 16, 17-seiben. Hogy az ember meg-élméri az ő atyafiának mezítelenségét, ékölködésér; annak ruha kellene, eledel kellene: a' mint az emberek éoktanak éállani, Jaj ki rongyos! jaj ki nyomorúlt! jaj ki éhező 's éegény! azonban nem ad azt önéki, a' mi az ő testének táplálására éükséges volna. (2) A' melly éteretettel sok türes és éenyedés vagyon öze köttetve. Azt jelenti a' Görög ige a' κόπω. Nem ajándékon esik, hogy úgy éöljak, az Istennek és felebarátunknak étereteti; sokat kell tünni éenyedni a' mi felebarátunk étereteti mellett: az honnan az Apostol-

felől. Az hit az emberben vagyon, *Rom. 14. 22.* és a' szívben titkon rejtetett-el: az honnan a' *fiúnek titkos emberének* mondatik, *1Pér. 3. v. 4.* azt azért nem láthatni, abból ítéletet nem tehetni. Az igazság azt mondgya, *az ő gyümöltseiről esmértek meg őket*, *Mát. 7. 20.* Az élő fát-is bár sokáig nézzed, és állapottyát vizsgáljad; de valameddig gyümöltset nem látod, avagy hallod, bizonyosan meg-nem ítélheted jó avagy rof fának lenni.

Sőt maga-is az ember a' maga állapottya felől jó reménséget egyébünnen nem vehet. Ha jó tselekedetid nintsenek, ha munkás atyafi éretet nintsen benned, nem lehet jó reménséggel magad felől. Azt mondod, vagyon hitem: Hallo-d-é! ez a' válaé arra az Istennek Lelkétől; *az Hit, ha jó tselekedeti nintsenek, meg-holt ő magában:* *Jak 2. 17.* Azt kérde-m én továbbá te tölled: honnan tudod, hogy élé, és meg-nem holtál; avagy hogy más él, és meg-nem holt? Nintsen bizonyára ennek semmi egyéb jele, hanem az életnek tselekedetei; a' minémü a' mozgás, lehellet, munka, és egyebek. A' kibenezek nintsenek, nem élő az, hanem utálatos dög. Ne mondgyad azt a' hitet élőnek, te hijába-való ember, a' ki tselekedetek nélkül vagyon; hanem meg-hóltnak, és dögnék: *Jak 2. 20.*

A' mi nagyobb pediglen; maga-is az igazán ítelő Biró az ő igaz utolsó ítéletit ezen a' fundamentomon építi-fel, és ezzel a' bélyeggel bélyegzi-meg jobb keze felől álló és boldogságra menendő juhait: *Éhező voltam, ennem adtatok; fomsúhoztam, innom adtatok; úton járó voltam, befogadtatok; 's a' többi: azért, birjátok az országot;* *Mát. 25. v. 34.*

Ez a' Tudomány arra való:

I. Hogy innen értse-meg minden Lélek, hamisnak lenni azt a' vádot és motskot, mellyel naponként vádoltatik és motskoltatik a' *Reformáta* idveséséges Vallás, mintha a' jóságos-tselekedeteket ki-rekefténé az idveséségek dolgából. Nem Értelmünk, nem Tudományunk, nem Vallásunk, hogy jó tselekedetek nélkül idvezülhessen ember! Sőt bátorsággal merjük mondani, egy Ekklesiában-is a' jó-tselekedeteknek szükséges voltát nagyobb fundamentomokon nem építhetisenki, mint a' *Reformáta* Ekklesiában. Hogy embereink a' jó tselekedetekben és fárattságos éretetben restek, mit tehetünk rólla, ha meg-mondatott, *Charitas multorum refrigescet:* *Sokakban meg-hül a' éretet* Ez a' panasz pediglen e' világon igen közönséges-sé kezdett lenni akar mellyik Gyülekezetben-is. Értsétek-meg azért em-

ért emberek szükségesnek lenni a' jó tselekedetet : (1) Mert a' jó tselekedetek nélkül örökké-való el-választatásával is hijában ditselkedik ember ; mivel hogy a' ki el-választatott, *minek-előtte e' világ fundámentuma fel-vettetnék*, azért választatott-el, *hogy lenne fent, fedhetetlen*, Éfés. 1:4. (2) A' meg-jelent idvezítő kegyelemmel is hijában ditselkedik, az Isten irgalomságát hijában emlegeti, valaki meg-nem tagadgya az hitetlenséget és e' világi kívánságokat ; valaki mértéktelen, igazán és fentül nem él e' jelen való világban, Tit. 2:11,12. (3) A' Jésus Christusban való váltság is azt kívánja, hogy fent és kegyes életet élven, a' jó tselekedetekben gyakoroljuk magunkat : Mert a' Christus azért adta ö magát mi érettünk, *hogy meg-váltana minket minden hamiságtól, és tisztítana magának*, kiváltképen való népül, jó tselekedetre igyekezőt, Tit. 2:14. (4) A' Szent Lélek nem lakozik abban a' templomban, a' melly nem fent, hanem tisztátalan : *Az Istennek temploma fent*, 1 Kór. 3:17. (5) Az hit holt állat a' jó tselekedetek nélkül : A' minthogy (6) a' reménség is nem élő a' nélkül. (7) Az örök ditsőséget sem láthattuk fent élet nélkül, Sid. 12:14. Im-már állj lelkedbe, ne vádold és motskold ok nélkül, óh ember ! a' te atyádfiát, atyádfiának értelmét és vallását. A' magad semében kel-lene inkább keresned a' gerendát, mint sem a' máséban mozgatni a' fálkát. Ugyan-is, mások irtak arról törvényt, és nem mi, hogy igaz lehessen az hit a' nélkül is, *hanem élő, és hogy a' kinek feteret nélkül vagyon is az ő hiti, igaz Keresztén lehessen az* : Conc. Trid. Sess. 6. Can. 28. Mi ellenben azt mondgyuk : A' melly hit nem eleven, nem is élő az ; a' melly nem élő's nem eleven, meg-holt az ; a' meg-holt hit nem igaz hit. A' kiben hit vagyon feteret nélkül, nem hit vagyon ott, hanem az hitnek tsak éine és larvája. A' kiben nintsen Isteni és atyafiúi fent feteret, nem Keresztén az, hanem alább-való a' Pogánynál.

II. Szolgál ez a' Tudomány arra : Ha ki kívánja, hogy jó ítélettel és jó reménséggel legyenek mások ő felölle, jó tselekedetiben és farstságos feteretiben adgya jelét idvesés állapattjának. Kívánnák az emberek még halálokban is meg-dítsértetni, várják másoknak telöllok való jó ítéletit ; ha mit akarnak, ha mire vágnak, mutassák elevenségét hiteknak a' jó tselekedetek és atyafi feteret által, mutassanak feteretet az Istennek nevéhez, és szolgáljanak a' fenteknek. Külömben fel-nem épül senki felöl is az idvesés reménség.

III. Ez a' dolog útat nyit minékünk arra, hogy e' mi meg-holt kerefnyén Atyánkfiának idvességes állapotja felől, a' jó reménységnek jó fundamentomát fel-verhessük. Mit itélj ott, a' holott jó tselekedeteket és fárattságos éretetet látj az Istennek nevéhez? Hamis-e az Isten, hogy el-felejtkezzék a' jó tselekedetről és a' munkás éretetről? Távol légyen. Azt bizonynal mondhatni ez Istenében nyugvó ember felől, Éolgált a' éenteknek életében, és az Istennek nevéhez mutatott fárattságos éretetet. A' Proféráknak rendit érette, kedvellette, betsülötte. Irhatnám Istenes tselekedet: és nem a' beéedben, hanem a' tselekedetnek valóságában álló éretetinek adhatnám bizonyos jeleit; de kedvezek annak, a' ki meg-tanulta vólt azt, ne tudgya a' bal keze, a' mit jól tselekezik a' jobb keze. Azt nem múlathatom el, mit tselekedett másokkal együtt ama' siralmas 74-dik éetendőben siralmas éámkivettetésre vettetett Isten Éolgaival. Melly fáradhatatlan vólt vigasztalásokban, segitтеріekben, a' sok verés, éidalom, hideg, meleg, éhség, mezítelenség között, a' Spanyol hajóknak terhes lapáttokat húzó vonó Istennek Profétáinak. Mennyi munkával, vigyázással, fáradozással óltalmazta kitsiny éabadságát Ekklesiájának Rév-Komáromban, a' míg meg-maradhatott. Nem hamis az Isten, hogy el-felejtkezzék jó tselekedetiről, és munkás éretetiről. Ő el-vőtte jutalmát, é az ő igátságának gyümölcseivel: őret jó reménféggel bótstóttuk Istenünkhöz. Adgya az Ur, hogy mi-is mindnyáján tétetessünk tökéletekké a' jó tselekedetekben! Amen.

